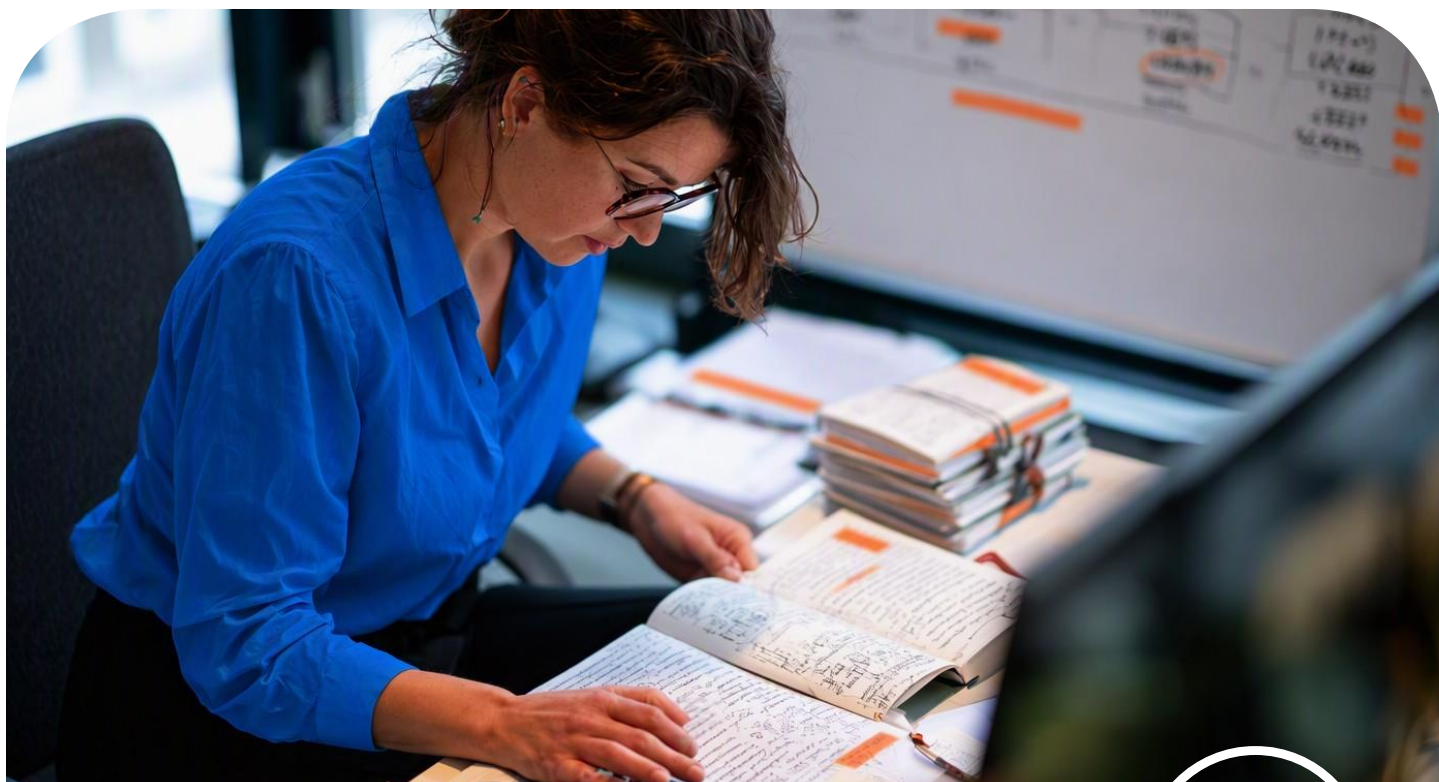

Rekenvoorbeelden uniform verrekenen

Participatiewet in balans

Stimulansz

12 oktober 2026

Versie 1

Voorwoord

Wanneer een bijstandsgerechtigde werkt naast de uitkering of ook een andere uitkering ontvangt, moeten deze inkomsten worden verrekend met de bijstandsuitkering. De bijstand vult immers aan tot de toepasselijke norm. Het verrekenen van inkomen uit werk of andere uitkering met de bijstandsuitkering is voor gemeenten een intensief administratief proces. Per 1 januari 2027 zijn er aanpassingen in de wijze waarop het loon moet worden berekend en verrekend. Het transactiestelsel wordt aangepast.

De rekenvoorbeelden in dit document maken duidelijk hoe de aangepaste verrekenings-systematiek in verschillende situaties kan worden toegepast.

De voorbeelden zijn uitgewerkt in opdracht van en in samenwerking met VNG.

Stimulansz, oktober 2026

Inhoud

Voorwoord	2
Inleiding	4
1 Berekening vakantietoelage	5
Waar moet je rekening mee houden?	5
2 Eindejaarsuitkering verrekenen	7
Opties bij verrekenen eindejaarsuitkering	7
Voorbeelden verrekenen eindejaarsuitkering	7
3 Vierwekelijks loon	9
2 periodes in één maand	9
Bijlage: Meer informatie	11
Colofon	12
Over Stimulansz	13

Inleiding

Per 1 januari 2027 wijzigen er in de Participatiewet en de Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ verschillende artikelen met betrekking tot de inkomstenverrekening:

- Inkomen wordt in principe pas in aanmerking genomen wanneer de inwoner hierover beschikt of redelijkerwijs kan beschikken (artikel 32 lid 2 Pw).
- De manier waarop de hoogte van het netto-inkomen wordt vastgesteld, wordt gestandaardiseerd via de Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ¹.
- De wijze waarop met bijzondere beloningen wordt omgegaan, wordt eveneens gestandaardiseerd. Denk hierbij aan een uitbetaling van vakantietoeslag, eindejaarsuitkering of een individueel keuzebudget (IKB).

Het doel van deze wijzigingen is te zorgen voor een zo stabiel en voorspelbaar mogelijk inkomen voor bijstandsgerechtigden. Het is ook een voorbereiding op de mogelijkheid om vanaf 2027 automatisch te verrekenen op basis van de Polisadministratie, door gebruik te maken van de applicatie Ondersteuning Inkomstenverrekening Bijstand (OIB) van Bureau InformatieDiensten Nederland (BIDN).

In dit document staan enkele concrete rekenvoorbeelden ter illustratie en verduidelijking van deze wijzigingen. Daarbij gaat het om verrekening van inkomsten en de berekening van vakantietoeslag, met en zonder inkomensvrijlating van 15%.

In aanmerking te nemen en te verrekenen inkomen

In de voorbeelden gebruiken we deze begrippen op de volgende manier:

- **In aanmerking te nemen inkomen:** De betekenis hangt af van de situatie:
Is het ontvangen inkomen lager van de bijstandsnorm? Dan geldt de *ontvangst-theorie* en is het in aanmerking te nemen inkomen gelijk aan het ontvangen inkomen.
Is het ontvangen inkomen hoger dan de bijstandsnorm? Dan geldt de *toerekenings-theorie* en is het in aanmerking te nemen inkomen gelijk aan in die periode verworven inkomen.
- **Te verrekenen inkomen:** Dit is gelijk aan het inkomen dat in de betreffende maand uiteindelijk wordt verrekend.

Over de rekenvoorbeelden

De rekenvoorbeelden in dit document gaan over **Jan, 51 jaar en alleenstaand**. Jan heeft inkomsten uit deeltijdwerk en een aanvullende bijstandsuitkering.

In de rekenvoorbeelden gaan we uit van de bijstandsnorm van **juli 2026**.

De bijstandsnorm exclusief vakantietoeslag voor een alleenstaande zonder kostendelers is **€ 1.348,49** en de reservering vakantietoeslag is **€ 70,97**.

Handreiking, wegwijzer en infographic Verrekenen

Dit document is een aanvulling op het *hoofdstuk 13: Uniform verrekenen inkomsten uit arbeid* uit de [Handreiking Participatiewet in balans](#) en op de [Werkwijzer verrekenen volgens Participatiewet in balans](#).

Stimulansz heeft de wijzigingen in de verrekeningssystematiek ook verwerkt in een beknopte en overzichtelijke [Infographic Verrekenen van inkomsten uit arbeid](#).

Zie voor meer informatie ook [de Bijlage](#) in dit document.

¹ [Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ](#)

1 Berekening vakantietoeslag

De vakantietoeslag² over het inkomen wordt na de wetswijziging nog steeds forfaitair berekend, maar niet meer direct gekort op de uitkering. De forfaitaire vakantietoeslag over het inkomen wordt direct in mindering gebracht op de reservering vakantietoeslag over de bijstandsnorm. De hoogte van de vakantietoeslag wordt berekend over de norm en niet meer over de norm minus inkomen.

Waar moet je rekening mee houden?

- De inkomsten exclusief vakantietoeslag worden verrekend met de bijstandsnorm exclusief vakantietoeslag.
- De gemeente reserveert 5% van de bijstandsnorm minus de berekende vakantietoeslag over de inkomsten.
- Volgens artikel 11 van de Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ geldt bij een inkomen tot € 876,39 per maand een percentage van 8% vakantietoeslag. Kijk in de Regeling voor het percentage horend bij hogere inkomens.
- De vakantietoeslag wordt berekend over het inkomen ná toepassing van de inkomensvrijlating.

Hieronder volgt een voorbeeld van berekening van de vakantietoeslag bij een inkomen lager dan de bijstandsnorm.

Voorbeeld 1: Berekening vakantietoeslag bij inkomen lager dan de norm

Jan is bijstandsgerechtigd en heeft daarnaast een inkomen van € 600 exclusief vakantietoeslag ontvangen. De gemeente verrekent deze inkomsten in de maand dat Jan ze ontvangt.

		Geen vrijlating	15% vrijlating
a	Bijstandsnorm ex vt	€ 1.348,49	€ 1.348,49
b	Vakantietoeslag o.b.v. bijstandsnorm	€ 70,97	€ 70,97
c	In aanmerking te nemen inkomen	€ 600,00	€ 600,00
d	Te verrekenen inkomen	€ 600,00	€ 510,00
e	Vakantietoeslag inkomen (8% van d)	€ 48,00	€ 40,80
f	Hoogte aanvullende bijstand (a-d)	€ 748,49	€ 838,49
g	Reservering VT (b-e)	€ 22,97	€ 30,17

Toelichting op de bedragen in de tabel

- 1 Vanaf 1 januari 2027 worden de inkomsten exclusief vakantietoeslag verrekend met de bijstandsnorm exclusief vakantietoeslag. Dus in dit voorbeeld worden de inkomsten (exclusief vakantietoeslag) van € 600 per maand verrekend met de norm exclusief vakantietoeslag. De uitkering wordt dan € 1.349,49 minus € 600 is € 748,49.
- 2 Per 1 januari 2027 gaat de reservering van de vakantietoeslag als volgt:
De gemeente reserveert 5% van de bijstandsnorm minus de berekende vakantietoeslag over de inkomsten.
Reservering vakantietoeslag over het inkomen: Volgens artikel 11 van de Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ geldt bij een inkomen tot € 876,39 per maand een percentage van 8% vakantietoeslag. In dit voorbeeld is het bijbehorende percentage 8%. 8% van € 600 = € 48.

² De officiële term (die ook in de Regeling wordt genoemd) is vakantiebijslag.

De gemeente reserveert deze maand dus $\text{€ } 70,97 - \text{€ } 48 = \text{€ } 22,97$

- 3** De vakantietoeslag wordt berekend over het inkomen ná toepassing van de inkomensvrijlating. Dus in dit voorbeeld eerst de vrijlating over het inkomen toepassen $\text{€ } 600 \times 15\% = \text{€ } 90$. Vakantietoeslag over $\text{€ } 510$ ($\text{€ } 600 - \text{€ } 90$). De vakantietoeslag over het inkomen wordt dan 8% van $\text{€ } 510 = \text{€ } 40,80$. En de reservering vakantietoeslag $\text{€ } 70,97 - \text{€ } 40,80 = \text{€ } 30,17$.

2 Eindejaarsuitkering verrekenen

De eindejaarsuitkering (eju) of een 13^e maand mag pas worden verrekend op het moment dat erover wordt beschikt. De eju geldt als inkomen en over de bijstand wordt geen eju opgebouwd. Over de eju wordt geen vakantietoeslag gerekend.

Opties bij verrekenen eindejaarsuitkering

Stel bij verrekening eerst het nettobedrag vast. Daarna zijn er de volgende opties:

- *Is de eju lager dan de bijstandsnorm?*
Verreken de eju in de maand van ontvangst of volgend op de maand van ontvangst.
- *Is de eju met het normale nettoloon hoger dan de bijstandsnorm?*
Verreken de eju in de maand van ontvangst of volgend op de maand van ontvangst, op grond van artikel 7g van de Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ³.
- *Is de eju met het normale nettoloon hoger dan de bijstandsnorm en kan dit niet binnen 6 maanden verrekend worden?*
Vorder het restant terug op grond van artikel 58 lid 2 onder f Pw.

Voorbeelden verrekenen eindejaarsuitkering

Hierna volgen 2 voorbeelden voor het verrekenen van de eju. Het 1^e voorbeeld bij een inkomen lager dan de bijstandsnorm, het 2^e bij een inkomen hoger dan de norm.

Voorbeeld 2: EJU en inkomen lager dan de bijstandsnorm

Jan heeft volgens zijn arbeidsvoorwaarden recht op een eju van € 500. Deze wordt in november uitbetaald, waardoor zijn totale inkomen in november € 1.100 bedraagt (€ 600 aan inkomen excl vt en een eju van € 500).

		Geen vrijlating	15% vrijlating
a	Bijstandsnorm ex vt	€ 1.348,49	€ 1.348,49
b	Vakantietoeslag o.b.v. bijstandsnorm	€ 70,97	€ 70,97
c	In aanmerking te nemen inkomen	€ 1.100,00	€ 1.100,00
d	Te verrekenen inkomen	€ 1.100,00	€ 935,00
e	Vakantietoeslag inkomen (8% van d zonder eju)	€ 48,00	€ 40,80
f	Hoogte aanvullende bijstand (a minus d)	€ 248,49	€ 413,49
g	Reservering VT (b minus e)	€ 22,97	€ 30,17

Toelichting op de bedragen in de tabel

- 1 Over de eju wordt geen vakantietoeslag gerekend. Dus de vakantietoeslag over het inkomen is 8% van € 600 = € 48,00.
- 2 De vrijlating wordt toegepast over het totale inkomen (loon plus eju). Dus 15% van € 1.100 = € 165. Het inkomen dat verrekend wordt is dan € 1.100 minus € 165 = € 935.
- 3 Voor de berekening van de vakantietoeslag bij toepassing van de vrijlating geldt weer dat over de eju geen vakantietoeslag wordt gerekend. Reservering van de vakantietoeslag is dus over

³ [Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ](#)

inkomen zonder de eju (8% van € 510 = € 40,80). Dan is de reservering vakantietoeslag € 70,97 minus € 40,80 = € 30,17.

Voorbeeld 3: EJU en inkomen hoger dan de bijstandsnorm

Jan heeft volgens zijn arbeidsvoorwaarden recht op een eju van € 900. Deze wordt in november uitbetaald, waardoor zijn totale inkomen in november € 1.500 bedraagt (€ 600 aan inkomen excl vt en een eju van € 900).

€ 1.500 is hoger dan de voor Jan geldende bijstandsnorm exclusief vakantietoeslag.

		Geen vrijlating	15% vrijlating
a	Bijstandsnorm ex vt	€ 1.348,49	€ 1.348,49
b	Vakantietoeslag o.b.v. bijstandsnorm	€ 70,97	€ 70,97
c	In aanmerking te nemen inkomen	€ 1.348,49	€ 1.275,00
d	Te verrekenen inkomen	€ 1.348,49	€ 1.275,00
e	Vakantietoeslag inkomen (8% van d zonder eju)	€ 48,00	€ 40,80
f	Hoogte aanvullende bijstand (a minus d)	€ 0,00	€ 73,49
g	Reservering VT (b minus e)	€ 22,97	€ 30,17

Toelichting op de bedragen in de tabel

1 Zonder vrijlating:

€ 1.348,49 minus de inkomsten van € 600 = € 748,49.

Er is er nog een bedrag van de eju van € 900 minus € 748,49 = € 151,51, dat niet in aanmerking is genomen in november. Dat bedrag kan in december of zo nodig in de volgende 5 maanden verrekend worden.

2 Bij toepassing vrijlating:

De eju wordt volledig verrekend met de bijstand volgens de Regeling Participatiewet, IOAW, IOAZ (artikel 7g). Wat verrekend wordt met de bijstand komt voor de vrijlating van 15% in aanmerking (artikel 34a Pw). Deze werkwijze biedt ruimte om het totaal in aanmerking te nemen inkomen (85% van € 1.500 = € 1.275) in dezelfde maand (november) te verrekenen. Er is geen terugvordering of verrekening in de toekomst nodig.

Mogelijk kan het geautomatiseerde uitkeringssysteem geen vrijlating toepassen op een hoger bedrag dan de bijstandsnorm. Het totale inkomen is € 1.500. In dat geval kan het te verrekenen bedrag (€ 1.275,00) handmatig in het systeem ingevoerd worden.

Een andere benadering is om in november de vrijlating over maximaal het bedrag van de bijstandsnorm te laten berekenen, en het restant (€ 1.500 minus € 1.348,49 = € 151,51) in december, met opnieuw een vrijlating van 15%. Het in december - of de 5 daarop volgende maanden - nog te verrekenen bedrag aan eju is dan € 128,78 (85% van € 151,51).

De doelstelling van de wetswijziging is het transactiesysteem te verduidelijken en minder complex te maken, voor zowel de inwoner als voor de uitvoering. De eerste werkwijze, zoals ook in de tabel weergegeven, is om die reden verdedigbaar.

3 Vierwekelijks loon

Bij een vierwekelijks loon (ook wel 4-weeksloon) is er sprake van 13 uitbetalingen per jaar. Aan het einde van het jaar worden dan 2 periodes in één maand verrekend.⁴

Vanaf januari 2027 geldt dat het vierwekelijkse inkomen moet worden verrekend in de maand waarin het daadwerkelijk is uitbetaald.

2 periodes in één maand

Voorbeeld 4: Vierwekelijks loon lager dan de bijstandsnorm

Jan heeft te maken met vierwekelijkse uitbetalingen van € 600. In november krijgt hij 2 termijnen uitbetaald, waardoor zijn totale inkomen op € 1.200 exclusief vakantietoeslag uitkomt.

		Geen vrijlating	15% vrijlating
a	Bijstandsnorm ex vt	€ 1.348,49	€ 1.348,49
b	Vakantietoeslag o.b.v. bijstandsnorm	€ 70,97	€ 70,97
c	In aanmerking te nemen inkomen	€ 1.200,00	€ 1.200,00
d	Te verrekenen inkomen	€ 1.200,00	€ 1.020,00
e	Vakantietoeslag inkomen (8% van d)	€ 93,33	€ 60,83
f	Hoogte aanvullende bijstand (a minus d)	€ 148,49	€ 328,49
g	Reservering VT (b minus e)	€ -22,36	€ 10,14

Toelichting op de bedragen in de tabel

- 1 De vakantietoeslag over het inkomen zonder vrijlating is hier geen 8%, maar 8% van het inkomen minus € 2,67 (volgens artikel 11 van de Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ). Dat is € 93,33.
- 2 De reservering van de vakantietoeslag is hier negatief: € 70,97 minus € 93,33 = - € 22,36. Dit bedrag wordt gesaldeerd met de reserveringen van de overige maanden. Is het saldo bij uitbetaling van de vakantietoeslag in mei of juni positief, dan betaalt de gemeente dat uit. Bij een negatief saldo wordt er niets uitbetaald, maar ook niet verrekend of teruggevorderd. Het negatieve saldo wordt op nihil gesteld.
- 3 De vakantietoeslag over het inkomen met vrijlating is hier geen 8%, maar 8% van het inkomen minus € 20,77 (volgens artikel 11 van de Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ). Dat is € 60,83. De reservering wordt dan € 70,97 minus € 60,83 = € 10,14.

Vierwekelijks loon hoger dan de bijstandsnorm

Als Jan in november 2 termijnen van € 800 krijgt uitbetaald, dan is zijn totale inkomen uit werk in november € 1.600. Dit is meer dan de bijstandsnorm die voor Jan van toepassing is. Dan zijn er meerdere denkrichtingen:

- Aan de ene kant is de bijstand een vangnetvoorziening, waarbij inkomen onder de bijstandsnorm volledig in aanmerking moet worden genomen en met de bijstand verrekend (een eventuele vrijlating daargelaten).

⁴ Dit is afhankelijk van de betaaldatum van de uitkering. Werkt de gemeente met een betaaldatum rond de 20^e van de maand? Dan kan de dubbele verrekening op een ander moment plaatsvinden, bijvoorbeeld in mei of juni.

- Aan de andere kant staat in de hoofdregel van artikel 32, tweede lid, van de Participatiewet, dat inkomen in aanmerking moet worden genomen naar de periode waarin daarover kan worden beschikt. Dat zou betekenen dat 2 vierwekelijkse loonbetalingen in november slechts aan één maand toegerekend kunnen worden. Jan heeft dan - door de beperkte verrekeningsmogelijkheid in november - een inkomen ruim boven de bijstandsnorm, terwijl een deel van dat inkomen feitelijk betrekking heeft op oktober.

Van beëindiging van de bijstand kan geen sprake zijn, want het inkomen is per maand lager dan de bijstandsnorm. Strikt genomen is de uitzonderingsbepaling in onderdeel a van artikel 32, tweede lid, daarom niet van toepassing.

Ruime interpretatie uitzonderingsbepaling?

Een mogelijke oplossing voor dit probleem is een ruime interpretatie van de uitzonderingsbepaling uit artikel 32, tweede lid, onderdeel a. Wanneer deze ruim wordt toegepast, dan wordt:

- de 1^e betaling van het vierwekelijks loon in november aan de maand november toegerekend en verrekend, voor zover dat loon in die maand is verworven; en
- het bedrag dat overblijft verrekend met de bijstand binnen een termijn van zes maanden (artikel 58, lid 4, Pw).

De ruime uitleg van de uitzonderingsbepaling is verdedigbaar gezien het vangnetkarakter van de bijstand. Een ander argument dat pleit voor een ruime uitleg is het feit dat een vergelijkbaar inkomen dat per maand wordt uitbetaald (in dit voorbeeld zou dit € 866,67 zijn) wél iedere maand volledig met de bijstand wordt verrekend. De rechtsgelijkheid lijkt hierdoor in het geding.

Bijlage: Meer informatie

Publicaties

Meer informatie over uniform verrekenen (en het bufferbudget) is te vinden in de volgende publicaties:

- [Infographic Verrekenen van inkomsten uit arbeid](#) (Stimulansz)
- [Handreiking Pw in balans](#) (Stimulansz, VNG, Divosa)
 - Hoofdstuk 11: Bufferbudget;
 - Hoofdstuk 13: Uniform verrekenen.
- [Werkwijzer Verrekenen volgens Participatiewet in balans](#) (Optimalistic en Divosa);
- [Werkwijzer Bufferbudget](#) (Optimalistic en Divosa).

Verwachte publicaties en andere informatiebronnen

- Data-analyse Ondersteuning Inkomstenverrekening Bijstand (OIB). Welke gegevens krijgen gemeenten bij gebruik van de Polisadministratie (lijsten geleverd door BIDN) en/of het gebruik van OIB? Hoe zijn deze tot stand gekomen?;
- Modelbeleidsregels Stabiel en voldoende inkomen, met o.a. inzet van het bufferbudget en andere instrumenten (VNG);
- Microlearnings over o.a. Uniform verrekenen en het bufferbudget (Stimulansz en Divosa).

Colofon

Deze rekenvoorbeelden zijn beschreven door Stimulansz in opdracht van VNG.

Auteurs

Anton Jansen
Erik Rutten
Eva Labrujère
Kim Brummans
Peter Huijgens

Meelezers

Jolien Klein Wassink

Eindredactie

Annemieke Wildenburg

Stimulansz

info@stimulansz.nl

030 298 2800

www.stimulansz.nl

Over Stimulansz

Stimulansz helpt professionals van gemeenten alle veranderingen in het sociaal domein zo soepel mogelijk te doorlopen.

Dit doen we door steeds een stap op de ontwikkelingen vooruit te lopen en te kijken wat er mogelijk is met nieuwe en bestaande wet- en regelgeving.

We zorgen altijd voor een heldere andere kijk, gidsen gemeenten en bieden hierbij diverse diensten aan. Zo kunnen zij het beste effect voor hun inwoners bereiken, nu en straks.

Stimulansz is uitvinder van de [Omgekeerde Toets](#)[®], de beproefde en juridisch onderbouwde maatwerkmethode die veel navolging heeft gekregen en in meer dan 50% van de Nederlandse gemeenten succesvol wordt toegepast.

Nieuwsgierig?

Benieuwd wat Stimulansz nog meer te bieden heeft?
Ga naar stimulansz.nl voor meer trainingen, kennis en advies.

Volg ons ook op:

stimulansz.nl

**Anders kijken
is meer bereiken**